

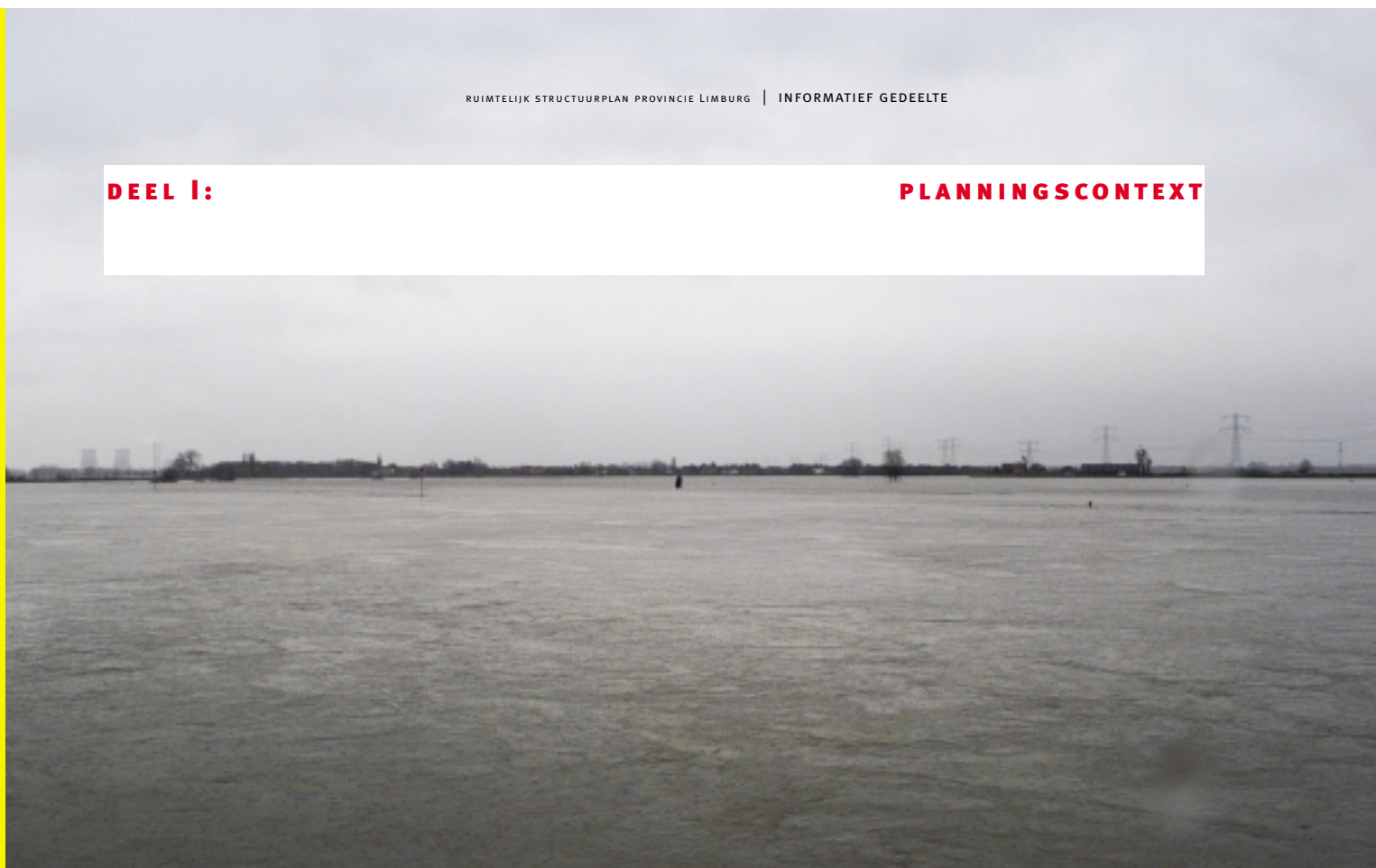
INFORMATIEF GEDEELTE

DEEL I:

PLANNINGSCONTEXT

DEEL I. PLANNINGSCONTEXT

1. SITUERING

KAART 1: SITUERING

KAART 2: GEMEENTEN EN ARRONDISSEMENTEN

De provincie Limburg grenst als onderdeel van Vlaanderen aan Nederland en Wallonië.

De omliggende provincies zijn: provincie Antwerpen, provincie Vlaams-Brabant, provincie Luik, provincie Limburg (NL), provincie Noord-Brabant (NL).

De provincie telt 44 gemeenten, opgedeeld in 3 arrondissementen: Hasselt, Maaseik, Tongeren.

Limburg telt 791.178 inwoners op een totale oppervlakte van 242.214 ha, wat neerkomt op 326 inwoners per km² 4.

Limburg grenst slechts voor 1/4 aan Vlaanderen en voor 3/4 aan de grensgebieden: met name voor 25% aan Wallonië en voor 50% aan Nederland. De planningscontext van de omgevende gebieden is daarom van essentieel belang bij de ontwikkeling van het ruimtelijk structuurplan provincie Limburg.

Tabel 1, die over de volgende pagina's verspreid is, vat achtereenvolgens de bodembezetting, het bodemgebruik, de bevolking, de welvaart, de economie en het wonen in de provincie in cijfers.

2. RUIMTELIJKE BELEIDSDOCUMENTEN

Volgende beleidsdocumenten vormen een belangrijk deel van de planningscontext: verschillende documenten met een internationaal karakter, het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen, de structuurplannen van de aangrenzende provincies en de gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen.

2.1. Internationale planvorming

KAART 3: INTERNATIONALE PLANNINGSCONTEXT

2.1.1. Europees ruimtelijk ontwikkelingsperspectief⁵

Met het Europees ruimtelijk ontwikkelingsperspectief, kortweg EROP genoemd, hebben de lidstaten samen met de Europese Commissie aangegeven dat zij bij het streven naar Europese integratie zowel de verscheidenheid willen behouden als een evenwichtiger en duurzame regionale ontwikkeling in de EU willen bereiken. Het EROP werd goedgekeurd te Potsdam op 10 en 11 mei 1999. Het document legt geen juridische verplichtingen op, maar reikt een politiek kader aan voor een betere samenwerking.

In het EROP wordt er gestreefd naar een geleidelijk ruimtelijk evenwicht met het oog op een evenwichtige geografische verdeling van de groei over het grondgebied van de EU. Er wordt gekozen voor het beeld van de Europese druiventros: de ontwikkeling van een polycentrische ruimtelijke ontwikkeling met geïntegreerde vervoers- en communicatieconcepten en het behoud van de regionale identiteit.

Om dat te verwezenlijken wordt gewerkt met netwerkstructuren, corridors en knooppunten als belangrijke ontwikkelingspolen. Daarvoor wijst het EROP onder andere op het belang van transnationale samenwerking en grensoverschrijdende samenwerking aan de binnengrenzen van Europa op regionaal en lokaal niveau.

2.1.2. Tweede Benelux structuurschets⁶

De tweede Benelux structuurschets werd als ontwerpbeslissingsnota afgerond in oktober 1997⁷. Het document heeft het karakter van een ontwerpbeleidsaanbeveling, wat een politiek engagement inhoudt van de partners, met de verplichting tot doorwerking in het eigen beleid.

Net als het EROP staat ook dit document in het teken van grensoverschrijdende samenwerking. Het ruimtelijk concept legt vooral de nadruk op 3 samenhangende deelruimten (Noord-Benelux, Delta-Benelux en Zuid-Benelux) met een eigen karakter en rol, met gebundelde multimodale hoofdverbindingen tussen de stedelijke netwerken, de havens en hun achterland en toplocaties in stedelijke knooppunten.

De provincie Limburg behoort tot het centraal Delta-Benelux gebied, een noord-zuid georiënteerde kernzone bestaande uit de Randstad Holland en het centraal Belgisch stedelijk netwerk met daartussen de Rijn - Schelde Delta als contactzone.

Binnen dat gebied maakt Limburg deel uit van het grensoverschrijdend stedelijk netwerk MHAL (Maastricht - Heerlen, Hasselt - Genk, Aken en Luik) dat gesitueerd is tussen de genoemde kernzone en het internationaal stedelijk netwerk Rhein - Ruhr.

Om die redenen zijn de belangrijkste relaties in onze provincie oost-west georiënteerd. Binnen Limburg zijn er geen belangrijke noord-zuid relaties of noord-zuid georiënteerde multimodale verbindingen. Zo wordt er bijvoorbeeld geen relatie gelegd met de Brabantse steden (Breda - Tilburg - Eindhoven). Luik krijgt wel een belangrijke positie als stedelijk knooppunt en knooppunt van multimodale hoofdverbindingen.

De tweede Benelux structuurschets bevat enkele belangrijke gegevens voor de provincie Limburg.

– De IJzeren Rijn wordt aangeduid als toekomstige hoofdgoederenverkeersas.

4. Gegevens 01/01/2000. Provincie Limburg, 2de directie Welzijn, studiecél.

6. Benelux Economische Unie, De Tweede Benelux Structuurschets, Ruimte voor samenwerking, beslisnota, M/RO (97), 1 oktober 1997 (met bijlage).

7. De ministeriële werkgroep voor ruimtelijke ordening van de Benelux heeft op 30 oktober 2000 een drietal beslissingspunten aangaande deze Tweede Benelux Structuurschets goedgekeurd.

5. Europese Commissie, EROP, Europees Ruimtelijk Ontwikkelingsperspectief: Op weg naar een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van het grondbeleid van de EU, 1999.

TABEL 1: PROFIEL VAN DE PROVINCIE LIMBURG

BODEMBEZETTING		LIMBURG	VLAAMS GEWEST	AANDEEL	MAASLAND	MIDDEN- LIMBURG	NOORD- LIMBURG	WEST- LIMBURG	ZUID- LIMBURG
totale oppervlakte	in ha	2000 242.214	1.352.225	18%	33.256	42.800	60.887	37.057	68.214
waarvan gekadastreerd	in ha	1996 226.459	1.260.473	18%	30.760	38.975	57.546	34.336	64.842
bebouwd	in ha	1996 32.422	206.870	16%	4.310	8.422	6.931	6.222	6.538
onbebouwd	in ha	1996 194.036	1.053.602	18%	26.451	30.553	50.615	28.114	58.304

BODEMGEBRUIK (T.O.V. DE TOTAAL GEKADASTREERDE OPPERVLAKTE)		LIMBURG	VLAAMS GEWEST	AANDEEL	MAASLAND	MIDDEN- LIMBURG	NOORD- LIMBURG	WEST- LIMBURG	ZUID- LIMBURG
landbouwgrond	in %	1996 27,6	39,4		24,8	14,9	22,9	17,8	45,8
weide grasland	in %	1996 23,0	23,4		21,4	20,9	26,6	32,6	16,9
boomgaard	in %	1996 6,4	2,3		1,8	1,8	0,4	2,8	18,6
bossen	in %	1996 13,6	8,6		18,4	15,6	18,1	15,4	5,3
woeste grond	in %	1996 9,0	3,8		12,3	16,2	12,4	7,4	1,0
andere onbebouwd	in %	1996 6,0	6,0		7,3	9,0	7,6	6,0	2,3
bewoning	in %	1996 9,8	12,0		9,9	13,6	7,7	12,2	8,2
industrie diensten	in %	1996 4,4	4,4		4,1	7,9	4,3	5,9	1,9
andere bebouwd	in %	1996 0,0	0,1		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

BEVOLKING		LIMBURG	VLAAMS GEWEST	AANDEEL	MAASLAND	MIDDEN- LIMBURG	NOORD- LIMBURG	WEST- LIMBURG	ZUID- LIMBURG
inwoners	absoluut	2000 791.178	5.940.251	13%	111.718	219.327	136.730	141.639	181.764
dichtheid (inwoners per km ²)	absoluut	2000 326	439		335	512	224	382	266
evolutie 1991 - 2000	index		+5,4%	+3,0%	+6,1%	+4,5%	+8,5%	+6,3%	+3,2%
jongeren (0 - 19 jaar)	in %	2000 24,0	23,1		24,3	24,3	25,4	24,4	21,8
actieve bevolking (20 - 59 jaar)	in %	2000 56,9	54,8		57,4	56,9	56,4	56,7	57,0
ouderen (60 en plussers)	in %	2000 19,1	22,2		18,3	18,7	18,2	18,9	21,1
vervangingscijfer ⁽¹⁾	ratio	2000 109	106		108	111	110	111	104
seniliteitcoëfficiënt ⁽²⁾	ratio	2000 80	96		75	77	71	77	97
dependentiecoëfficiënt ⁽³⁾	ratio	2000 76	83		74	76	77	76	75
vreemdelingen	in %	2000 8,5	4,9		15,8	10,0	8,1	6,7	3,8
verhouding sif/niet-sif ⁽⁴⁾	ratio	2000 1,3	1,1		0,7	5,4	0,1	10,7	0,4
gezinsgrootte (personen per gezin)		1999 2,67	2,47		2,70	2,66	2,75	2,72	2,59

(1) De verhouding tussen de groep van de jonge (20 - 39 jaar) en de oudere (40 - 59 jaar) actieven. Dit is een aanduiding over de mate waarin binnen de actieve bevolking vervanging plaatsvindt.

(2) De proportionele verhouding van het aantal ouderen (60 jaar en ouderen) tot het aantal jongeren (<20 jaar).

(3) De verhouding tussen het aantal jongeren (<20 jarigen) en ouderen (60-en-plussers) enerzijds, en het aantal personen op actieve leeftijd (20-59 jaar) anderzijds.

(4) De aanwezigheid van het aantal SIF-migranten (uit arme landen) voor elke niet-SIF-migrant (van rijkere landen).

DEEL I. PLANNINGSCONTEXT

WELVAART		LIMBURG	VLAAMS GEWEST	AANDEEL	MAASLAND	MIDDEN- LIMBURG	NOORD- LIMBURG	WEST- LIMBURG	ZUID- LIMBURG	
INKOMEN										
gemiddeld inkomen per aangifte	in BEF	1999	900.900	956.400	884.200	906.400	893.500	901.900	907.500	
evolutie 1991 - 1999	index		+28,0%	+29,7%	+31,2%	+25,1%	+28,5%	+25,7%	+31,1%	
gemiddeld inkomen per inwoner	in BEF	1999	395.100	437.100	365.400	418.400	379.300	394.600	397.800	
evolutie 1991 - 1999	index		+43,2%	+41,0%	+42,7%	+43,9%	+40,1%	+43,6%	+44,9%	
WERKLOOSHEID										
uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	absoluut	2000	19.073	116.871	16%	3.563	5.852	2.347	3.340	3.971
evolutie 1995 - 2000	index		-52,6%	-48,4%	-47,6%	-49,9%	-62,6%	-54,4%	-51,6%	
werkloosheidsgraad	in %	2000	5,6	6,1	7,7	6,0	4,1	5,5	4,9	

ECONOMIE		LIMBURG	VLAAMS GEWEST	AANDEEL	MAASLAND	MIDDEN- LIMBURG	NOORD- LIMBURG	WEST- LIMBURG	ZUID- LIMBURG	
aantal bedrijven	absoluut	1999	19.002	148.998	13%	2.269	6.040	3.074	2.942	4.677
loontrekkende werknemers	absoluut	1999	247.615	1.914.885	13%	24.541	102.534	38.534	35.845	46.161
zelfstandigen in hoofdberoep	absoluut	1999	42.618	362.885	12%	5.532	10.946	7.530	6.793	11.817
verkoopprijs handels/nijverheidsgebouwen 5.747.420	in BEF	1999	6.734.484	9.056.714		7.367.263	8.320.322	6.617.675	5.024.810	
aantal verkopen	absoluut	1999	649	5.896		99	174	117	100	150

WONEN		LIMBURG	VLAAMS GEWEST	AANDEEL	MAASLAND	MIDDEN- LIMBURG	NOORD- LIMBURG	WEST- LIMBURG	ZUID- LIMBURG	
aantal woningen	absoluut	1991	256.275	2.141.557	12%	36.060	71.181	41.760	45.566	61.708
aandeel appartementen	in %	1991	16,9	21,3	16,1	25,5	13,4	13,6	12,1	
aandeel huurwoningen	in %	1991	23,5	30,4	25,5	28,0	19,2	22,4	20,7	
aandeel woningen met klein comfort	in %	1991	8,7	13,8	7,7	6,3	7,0	9,1	12,9	
aandeel woningen ouder dan 1946	in %	1991	17,1	26,1	18,0	13,6	12,9	14,4	25,5	
aantal sociale huurwoningen	absoluut	1996	15.094	120.117		3.004	5.123	1.562	2.984	2.421
verkoopprijs gewone huizen	in BEF	1999	3.243.662	3.257.287		3.332.306	3.501.579	3.525.939	3.107.249	2.870.899
aantal verkopen	absoluut	1999	4.490	42.212		722	1.091	732	732	1.213
aantal verkopen t.o.v. aantal woningen	in %		1,8	2,0	2,0	1,5	1,8	1,6	2,0	
verkoopprijs bouwkavels	in BEF	1999	1.598.221	2.505.775		1.401.668	1.876.140	1.738.440	1.546.997	1.363.803
aantal verkopen	absoluut	1999	3.119	17.145		588	755	557	619	600

- Genk wordt binnen het ruimtelijk netwerk voor multimodaal vervoersgoederen aangeduid als een overslagcentrum (spoor- en waterweg).
- Limburg heeft 2 belangrijke aaneengesloten open ruimten: van Kempen tot Hageland en Haspengouw, met een netwerk van open ruimten ertussen.
- Grensoverschrijdende samenwerking wordt uitsluitend opgenomen binnen het stedelijk netwerk MHAL.

10. MHAL, Ruimtelijk Ontwikkelingsperspectief Ontwerp, Internationale Coördinatiecommissie, juni 1993.

8. Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer, samenvatting 'Ruimte maken, ruimte delen', Vijfde Nota over de Ruimtelijke ordening 2000, februari 2001.

2.1.3. Vijfde Nota⁸

Onder de titel Ruimte maken, ruimte delen is op 15 december 2000 door de ministerraad de Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening 2000 - 2020 voorgesteld. Het document is het eerste deel van de planologische kernbeslissing betreffende de Vijfde Nota. Het document geeft de beleidsvoornemens weer tot 2020.

Het document is sterk internationaal gericht. Bij de uitwerking naar de landsdelen worden 4 gebieden aangegeven, waaronder landsdeel Zuid, waartoe de provincies Noord-Brabant, Limburg en Zeeland behoren. In het kader van het ontwerp planologische kernbeslissing zijn voor Limburg (B) van belang:

- de benoeming van het nationaal stedelijk netwerk Maastricht - Heerlen, met een internationale afstemming op Aken, Luik, Hasselt en Genk
- het voornemen om het Limburgse Heuvelland (Drielandenpark) aan te duiden als Nationaal Landschap (nastreven van 'robuuste ecologische verbindingen' en reconstructiezones)
- het opnemen van de beleidsnota 'ruimte voor de rivier' (Maas) en het voeren van een contourenbeleid voor water (Drielandenpark)
- het voorzien van goede aantakkingen met bestaande HST-shuttles, zoals Eindhoven en Luik.

2.1.4. Schéma de Développement de l'Espace Régional (SDER)⁹

Het Schéma de Développement de l'Espace Régional (SDER) werd op 27 mei 1999 goedgekeurd door de Waalse regering.

Het ontwikkelingsplan heeft een indicatieve betekenis. Het SDER kan worden beschouwd als een verdere uitwerking van het EROP op regionaal niveau. Wallonië richt zich vooral op 2 items: de polarisatie van stedelijke gebieden en de verbindende eurocorridors ertussen. Binnen het plan krijgt Luik (en omgeving) een grensoverschrijdende rol toebedeeld. Luik wordt geplaatst binnen de oost-west georiënteerde eurocorridor Lille - Aken en is daarin een belangrijke ontwikkelingspool. Die ontwikkeling past binnen de supraregionale samen-

werking in het stedelijk netwerk MHAL. Binnen dat ontwikkelingsperspectief worden ook het Land van Herve en een deel van Haspengouw aangegeven als een te ontwikkelen gebied binnen het Drielandenpark, een project uit het MHAL.

2.1.5. Ruimtelijk ontwikkelingsperspectief MHAL¹⁰

Het ontwerp ruimtelijk ontwikkelingsperspectief MHAL (Maastricht - Heerlen, Hasselt - Genk, Aken en Luik) werd in juni 1993 vastgesteld door de in het kader van het MHAL-project geïnstalleerde Internationale Coördinatiecommissie. Op 24 juni 1994 werd door de Internationale Stuurgroep een eindadvies uitgebracht over het ontwerp ruimtelijk ontwikkelingsperspectief. Tenslotte werd in april 1996 door de Internationale Werkgroep MHAL een rapportage uitgebracht aangaande de doorwerking van het ontwikkelingsperspectief.

Het ruimtelijk ontwikkelingsperspectief MHAL vindt zijn oorsprong in de Vierde Nota van Nederland. In die nota wordt Maastricht/Heerlen aangewezen als stedelijk knooppunt met een euregionale positie binnen Zuid-Nederland. Daaraan werden in eerste instantie Luik en Aken toegevoegd en later ook Hasselt en Genk. Voor dat gebied werd een ruimtelijk ontwikkelingsperspectief opgemaakt om te komen tot een functioneel op elkaar afstemmen van de 4 stedelijke gebieden zodat het profiel van de regio als geheel wordt versterkt. Het voorgestelde ontwikkelingsperspectief werd overgenomen in andere plandocumenten zoals het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen, het SDER en de tweede Benelux structuurschets. *Het gebied wordt aangegeven als een stedelijk landschapspark. Het ontwikkelt zich langs 2 verstedelijkte assen, waarvan de ene noord-zuid is georiënteerd en samenvalt met de historische ontwikkelingsas van de steden gelegen langs de Maas (Luik, Maastricht enz.) en de andere oost-west loopt en samenvalt met de meer recente ontwikkelingen van de mijnsteden (Aken, Heerlen, Genk enz.).*

Heerlen is duidelijk op Aken georiënteerd. Maastricht staat dicht bij Luik dan bij Limburg (B). Om nog mee te spelen in de Euregionale ruimtelijk-economische ontwikkelingen moeten Hasselt en Genk zich ontplooiën als een volwaardige partner in het stedelijk netwerk MHAL. Essentieel voor Limburg (B) is ook de vaststelling dat het Kempens Plateau als natuurgebied een scheiding vormt tussen de stedelijke ontwikkelingen van Hasselt/Genk en Maasmechelen.

Daarnaast heeft het MHAL-project een rol gespeeld bij de uitwerking van een aantal nota's en projecten:

- de prospectienota intergemeentelijk structuurplan Hasselt/Genk
- het Grensmaasproject
- de uitwerking van het ontwikkelingsperspectief voor het Drielandenpark

DEEL I. PLANNINGSCONTEXT

- de ontwikkeling van een strategische visie op het goederenvervoer
- de ontwikkeling van een differentiatiebeleid tussen de MHAL-steden
- de aandacht voor bufferzones rond de verstedelijkte gebieden en het zoeken naar belangrijke ecologische verbindingen met aandacht voor de grote natuurgebieden en landschappen in de onmiddellijke omgeving.

2.2. Ruimtelijk structuurplan Vlaanderen

De bevoegdheid inzake ruimtelijke planning in België is toegewezen aan de 3 gewesten: Vlaanderen, Wallonië en Brussel. *Dat betekent concreet dat het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen ook voor de provincie Limburg als beleidsdocument het juridisch kader is en het meest direct toetsingskader vormt waarbinnen de planvorming van het ruimtelijk structuurplan provincie Limburg moet tot stand komen.*

2.2.1. Limburg in het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen

KAART 4: UITSPRAKEN RUIMTELIJK STRUCTUURPLAN VLAANDEREN

Het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen is vastgelegd bij decreet van 17 december 1997. Het legt uitspraken vast voor het stedelijk gebied, het buitengebied, gebieden voor economische activiteiten en lijninfrastructuur.

De Limburgse stedelijke gebieden zijn: het regionaalstedelijk gebied Hasselt - Genk (delen van de gemeenten Hasselt, Genk, Diepenbeek en Zonhoven), de structuurondersteunende kleinstedelijke gebieden Sint-Truiden en Tongeren en de kleinstedelijke gebieden op provinciaal niveau Bilzen, Bree, Leopoldsburg, Lommel, Maaseik, Maasmechelen en Neerpelt - Overpelt. De Kempische As en het Limburgs mijngebied zijn geselecteerd als stedelijk netwerk van Vlaams niveau.

Limburg wordt gekenmerkt door 2 grote aaneengesloten gebieden van het buitengebied. Het eerste gebied ligt tussen de 2 stedelijke netwerken, het tweede gebied valt grotendeels samen met Haspengouw. Beide gebieden worden verbonden door een open ruimte verbinding ten oosten van het regionaalstedelijk gebied Hasselt - Genk. De belangrijkste riviervalleien zijn de Maasvallei en de Demervallei.

Alle stedelijke gebieden zijn automatisch geselecteerd als economisch knooppunt. De gemeenten gelegen in het economisch knooppunt: Beringen, Ham, Heusden-Zolder, Lanaken, Lummen, Tessenderlo en Zutendaal. Bijkomende economische knooppunten zijn Alken, Hamont-Achel, Houthalen-

Helchteren. In het kader van het Europees regionaal beleid werden Dilsen-Stokkem en Opglabbeek geselecteerd.

De 2 autosnelwegen (E313 en E314) die Limburg centraal in oost-westrichting doorkruisen, zijn aangeduid als hoofdweg. In het oosten sluit de E25 (Maastricht - Luik) op dit netwerk aan. Voor het noorden van de provincie is de A21 (Ranst - Eindhoven) van belang. De N74 (Houthalen - Eindhoven) en de N71 (Herentals - Neerpelt) zijn aangeduid als primaire weg categorie I. De volgende wegvakken worden in het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen als primaire weg II geselecteerd.

Het Albertkanaal is geselecteerd als hoofdwaterweg.

De te herwaarderden IJzeren Rijn (Duinkerken - Antwerpen - Neerpelt - Ruhrgebied) is een hoofdspoorweg voor goederenvervoer, samen met de lijn Antwerpen - Lier - Hasselt - Montzen. De hoofdspoorwegen voor het personenvervoer zijn de lijnen Brussel - Leuven - Landen / Aarschot - Hasselt - Genk en Antwerpen - Lier - Aarschot - Hasselt.

2.2.2. Provinciale taken

Het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen omschrijft het Vlaams beleid in verband met de structuurbepalende elementen die van Vlaams niveau zijn. Het bevat ook een groot aantal bindende of indicatieve uitspraken en aanwijzingen die doorwerken op de elementen van provinciaal niveau.

De bindende bepalingen van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen geven volgende taken aan.

- De structuurondersteunende kleinstedelijke gebieden en de kleinstedelijke gebieden op provinciaal niveau worden in provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen afgebakend.
- De provincie stelt in het provinciaal ruimtelijk structuurplan een kwantitatieve taakstelling op inzake woongelegenheden voor de geselecteerde structuurondersteunende kleinstedelijke gebieden en de kleinstedelijke gebieden op provinciaal niveau.
- De provincie selecteert in het provinciaal ruimtelijk structuurplan in bindende bepalingen de hoofddorpen en de woonkernen.
- De provincie stelt in het provinciaal ruimtelijk structuurplan een kwantitatieve taakstelling inzake de bijkomende woongelegenheden op voor de gemeenten die tot het buitengebied behoren.
- De (kwantitatieve) invulling van de differentiatie van bedrijventerreinen vindt plaats bij de afbakening van de regionale bedrijventerreinen door de respectievelijke bestuursniveaus.
- De regionale bedrijventerreinen in de structuurondersteunende kleinstedelijke gebieden en de kleinstedelijke gebieden op provinciaal niveau en in de overige economische knooppunten worden in provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen afgebakend.

- De secundaire wegen worden behandeld in de provinciale ruimtelijke structuur-plannen.

11. Zie omzendbrief RO 96/06.

In de omzendbrief¹¹ worden aan de bindende bepalingen van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen een aantal inhoudelijke taakstellingen beschreven die bij voorkeur in het provinciaal ruimtelijk structuurplan worden uitgewerkt:

- het aangeven van gebiedseigen ontwikkelingsperspectieven voor natuurverbindingsgebieden (op basis waarvan een afbakening van natuurverbindings-gebieden kan gebeuren)
- het selecteren en het uitwerken van de stedelijke netwerken op provinciaal niveau
- het selecteren van ecologische infrastructuur van bovenlokaal niveau
- het aangeven van ontwikkelingsperspectieven en maatregelen voor de agrarische macrostructuur
- het selecteren en het aangeven van ontwikkelingsperspectieven voor bebouwde perifere landschappen op provinciaal niveau
- het uitwerken van een visie op de kleinhandel van een regionale schaal
- het uitwerken van een visie op de toeristisch-recreatieve infrastructuur

- het aanduiden van lijninfrastructuren van bovenlokaal (provinciaal) belang, gerelateerd aan een gebiedsgerichte mobiliteitsvisie.

2.2.3. Herziening van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen

De Vlaamse regering heeft in vergadering van 19 juli 2002 haar principiële goedkeuring gehecht aan het voorontwerp van besluit houdende voorlopige vaststelling van een herziening van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen. Deze herziening is beperkt tot volgende onderwerpen:

- het herzien van de verhouding van het bijkomend aantal te realiseren woningen tussen de stedelijke gebieden en het buitengebied
- het opnemen van Beringen als kleinstedelijk gebied op provinciaal niveau
- het verduidelijken van de relatie tussen het realiseren van de taakstelling inzake bijkomende bedrijventerreinen en het zone-eigen maken van zonevreemde bedrijven.

TABEL 2: SELECTIE PRIMAIRE WEGEN CATEGORIE II (RUIMTELIJK STRUCTUURPLAN VLAANDEREN)

KEMPEN		
N71	van N74 (Neerpelt - Broeseind)	tot N748 (Achel)
N29	van aansluiting 26 E313 (Beringen-Paal)	tot N72 (Beringen)
N72	van N72a (Beringen-noord)	tot N72a (Beringen-zuid)
N73	van N74 (Hechtel)	tot en met brug over Willemsvaart
N76	van N73 (Bree)	tot ontsluitende weg rechts
N75	van aansluiting 32 E314 (Genk-oost)	tot N78 (Dilsen)
N76	van aansluiting 31 E314 (Genk-noord)	tot kruispunt naar Opglabbeek
N78	van N78 (Maaseik-noord)	tot Nederlandse grens (E25)
SINT-TRUIDEN		
N80	van aansluiting 28 E313 (Hasselt-zuid)	tot N3 (Sint-Truiden)
N614	van aansluiting 30 E40 (Crisnée, provincie Luik)	tot N69 (Tongeren)
N3	van N3 (Tiensesteenweg, Sint-Truiden-west)	tot N3 (Luikersteenweg, Sint-Truiden-oost)
N79	van aansluiting 32 E313 (Tongeren)	tot N618 (Berg)
HASSELT - GENK		
N76	van aansluiting 31 E314 (Genk-noord)	tot aansluiting 30 E313 (Diepenbeek)
N74	van aansluiting 29 (Houthalen-Helchteren)	tot R71 (Hasselt)
N75	van aansluiting 32 (Genk-oost)	tot N750 (Genk)
R71 (Hasselt)		
N702	van R71 (Hasselt-oost)	tot N750
N750	van N75	tot N702
N700	van aansluiting 31 E313 (Hoeselt / Bilzen)	tot N2 (Bilzen)

2.3. Structuurplannen van aangrenzende provincies

2.3.1. Provincie Antwerpen

Het ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen werd definitief vastgesteld door de provincieraad op 25 januari 2001 en goedgekeurd door de Vlaamse minister van ruimtelijke ordening op 10 juli 2001 (Belgisch Staatsblad van 14 augustus 2001). De provincie Antwerpen neemt het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen als kader. Zij voegt daar een gebiedsgerichte benadering aan toe door de provincie op te delen in 14 deelruimten.

Voor de provincie Limburg zijn een aantal grensoverschrijdende deelruimten van belang:

- het rustig grensgebied als groen hart tussen Turnhout, Tilburg, Eindhoven en de Kempische As
- de Kempische As Herentals - Neerpelt als opeenvolging van de kleinstedelijke gebieden Herentals, Geel, Mol, Lommel, Neerpelt - Overpelt als concentraties van stedelijke en economische activiteiten
- het netwerk Albertkanaal als economisch netwerk in beide provincies
- het gebied van de Kleine Nete als kwetsbaar open ruimte gebied tot tegen het Kempens Plateau
- het gebied van de Grote Nete als kwetsbaar open ruimte gebied doorlopend naar de Diestiaanrug van Averbode en de bossen van Tessenderlo.

Aangaande de toeristisch-recreatieve structuur duidt het ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen een toeristisch-recreatief netwerk Kempen aan. Daarin wordt onder andere een gebied van primair toeristisch-recreatief belang geselecteerd rond Mol en Dessel, afhankelijk van bijkomende hoogdynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur. Beide elementen komen tot tegen de grens met de provincie Limburg.

De provincie Antwerpen selecteert geen secundaire wegen over de grens met de provincie Limburg. Er zijn wel grensoverschrijdende openbaar vervoerlijnen van provinciaal niveau: de lijnen Herentals - Mol - Hasselt (niveau B en niveau C) en Antwerpen - Neerpelt (niveau B).

In de landschappelijke structuur selecteert het ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen de grensoverschrijdende complexe gave landschappen van Postel en van de Grote Nete oost.

2.3.2. Provincie Vlaams-Brabant

Tot nu toe is Vlaams Brabant nog niet met een volwaardig structuurplanningdocument naar buiten gekomen. Er bestaat wel een discussiedocument. Er is beperkt overleg gepleegd.

Ingeschat wordt dat de grensrelaties veeleer beperkt zijn.

2.3.3. Provincie Luik

In het Waals gewest hebben de provincies geen eigen bevoegdheid om een visie op de ruimtelijke ordening van hun grondgebied te ontwikkelen (zie de paragraaf 2.1.4. over het SDER).

2.3.4. Provincie Limburg (NL)

Het streekplan dat voor onze provincie van betekenis is, is het Streekplan Zuid-Limburg dat dateert van 1987. Dat streekplan vertrekt nog van de filosofie van de Derde Nota en aanzetten van de Vierde Nota. Uitgegaan wordt van 3 stedelijke gebieden, met name Maastricht, de westelijke Mijnstreek (Sittard/Geleen) en de oostelijke Mijnstreek (Heerlen/Kerkrade). Tussen die stedelijke gebieden worden bufferzones voorzien. Aanleunend bij de stedelijke gebieden worden stedelijke randzones voorzien.

Het Streekplan Noord- en Midden-Limburg werd aangenomen door de provinciale staten op

16 december 1994 en definitief aanvaard op 27 oktober 1995. Het streekplan duidt Venlo aan als logistiek knooppunt tussen Antwerpen, Rotterdam en het Ruhrgebied. Omwille van de belangrijke ligging van Venlo wordt voorgesteld om het tracé van de IJzeren Rijn langs Venlo om te leiden en zo het natuurgebied en Nationaal Park Meinweg te Roermond (oorspronkelijk tracé) te vrijwaren. Het voorgesteld tracé voor goederenvervoer wordt dan Antwerpen - Eindhoven - Venlo - Duitsland.

Enige tijd geleden is in Nederlands Limburg beslist om een Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) op te stellen. Op 29 juni 2001 hebben de provinciale staten het POL vastgesteld. Het POL is een integraal plandocument dat in de plaats komt van de vroegere streekplannen, het ontgrondingsplan, het milieubeleidsplan, het waterhuishoudingsplan en het mobiliteitsplan. Het document bevat ook fysieke planelementen uit het beleid op gebied van economie, cultuur en welzijn. In het document wordt aangedrongen op overleg in het kader van een aantal strategische onderwerpen.

Voor Limburg (B) betreft dat vooral 2 concrete grensaangelegenheden: de visie op de ontwikkeling van Maastricht naar het westen toe en de effecten op onze provincie van de economische corridor Echt/Roermond - Luik. Het ruimtelijk ontwikkelingsperspectief van het MHAL blijft het globaal kader.

Tussen het planteam van het POL en de plangroep van het ruimtelijk structuurplan provincie Limburg is er geregeld overleg. Afspraak is de grensproblematiek gestructureerd aan te pakken en niet langer ad hoc. De invloed van de ontwikkelingen van de stad Maastricht zijn duidelijk, en er wordt voorge-

steld die meer gestructureerd aan te pakken. Daarom is er de suggestie om voor de stadsregio Zuidelijk Maasdal en het aangrenzend deel van België een grensoverschrijdende structuurschets op te stellen samen met onze provincie en de betrokken gemeenten.

2.3.5. Provincie Noord-Brabant (NL)

Het Streekplan Noord-Brabant dateert van 1992 en is vooral te beschouwen als een nadere uitwerking van de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening (Extra). Wat het internationaal verband betreft worden vooral de verbindingen met Antwerpen en Luik over Maastricht benadrukt.

Brabant telt 4 belangrijke stedelijke gebieden: Breda, Tilburg, Eindhoven/Helmond en 's Hertogenbosch. Eindhoven bevindt zich in het spanningsveld van de Randstad en het Ruhrgebied en interfereert met het concentratiegebied Maastricht - Aken - Luik. De relatie met Belgisch Limburg wordt niet benadrukt of nauwelijks vermeld, enkel het aspect natuur is enigszins van belang.

De provincie Noord-Brabant is volop bezig met de voorbereiding van een Provinciaal Omgevingsplan Noord-Brabant. Er zijn reeds verschillende documenten opgemaakt die gericht zijn op de actualisering van het ruimtelijk beleid: Over ruimte gesproken (mei 1998), Brabant onverbloemd (november 1998), Brabant onverbloemd op schema. Een probleem- en oorzaakanalyse van het ruimtegebruik van Noord-Brabant (mei 1999) en Brabant contrastrijk – ruimtelijke visie op de toekomst van Brabant (december 1999). De hoofd-lijnen van het ruimtelijk beleid werden uitgeschreven in het document Brabant uitgelijnd (april 2000). Het document Brabant in balans is in voorbereiding.

In de eerste documenten werd slechts beperkt aandacht geschonken aan de grensoverschrijdende relaties. De contacten op het vlak van de ruimtelijke ordening zijn nu versterkt, waardoor de belangstelling vooral vanuit de regio Eindhoven is gegroeid.

Elementen die daarbij een rol spelen zijn de verbinding Eindhoven - Hasselt/Genk (A69), de ontwikkeling van de IJzeren Rijn en de voorraad bedrijventerreinen in Lommel.

Daarover werd in december 2000 een workshop gehouden.

Op 26 juni 2001 werden het ontwerp streekplan Noord-Brabant 2002 en het bijbehorend ontwerp ontwikkelingsprogramma door gedeputeerde staten van Noord-Brabant vastgelegd. In deze documenten is grensoverschrijdend denken en handelen één van de vijf leidende principes. Tevens is Noord-Brabant vragende partij tot het opstellen van een 'Integrale Visie Grensoverschrijdende Regio Oost-Kempen' in samenwerking met onze provincie.

2.4. Gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen

Meer dan de helft van de Limburgse gemeenten is gestart met het proces voor de opmaak van een gemeentelijk structuurplan. Op dit ogenblik is enkel het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van de stad Sint-Truiden definitief vastgesteld (25 oktober 2000).

3. GEWESTPLAN

KAART 5: GEWESTPLAN

De bodembestemming van de provincie werd vastgelegd in 4 gewestplannen: Hasselt - Genk (Koninklijk Besluit van 3 april 1979), Tongeren - Sint-Truiden (Koninklijk Besluit van 5 april 1977), Neerpelt - Bree (Koninklijk Besluit van 22 maart 1978) en Limburgs Maasland (Koninklijk Besluit van 1 september 1980). De gewestplannen werden herhaaldelijk gewijzigd door gedeeltelijke herzieningen. Enkele Limburgse gewestplannen zijn recent nog vastgesteld.

4. VERORDENEND SECTORAAL KADER

KAART 6: SECTORAAL KADER

Meer en meer hebben wetten, decreten en uitvoeringsbesluiten voor specifieke sectoren invloed op de ruimtelijke ordening. Zo ontstaan zelfs conflicten tussen de verschillende wetgevingen onderling en tussen de sectorale wetgeving en de ruimtelijke ordening. Vaak is het niet duidelijk wat de gevolgen van deze wetgeving voor het ruimtelijk beleid zijn. Onderstaande paragrafen geven een beknopt overzicht van enkele elementen die invloed hebben op het ruimtelijk beleid. Het ruimtelijk structuurplan provincie Limburg verandert niets aan de bestaande wetgeving en lost de eventuele conflicten die bestaan, niet op.

RAMSAR-GEBIEDEN

Omwille van hun Europees belang voor overwinterende watervogelpopulaties zijn het Vijvergebied van Midden-Limburg en de Grensmaasvallei potentiële Ramsar-gebieden. Beide gebieden voldoen aan de criteria van de Ramsar-conventie, de Overeenkomst inzake watergebieden die van internationale betekenis zijn, in het bijzonder als woongebied voor watervogels (wet van 22 februari 1979, Koninklijk Besluit van 27 september 1984).

DEEL I. PLANNINGSCONTEXT

VOGELRICHTLIJNGEBIEDEN

De Europese vogelrichtlijn (richtlijn 79/409/EG) heeft tot doel beschermingsmaatregelen te nemen om in Europese context zeldzame of bedreigde vogelsoorten te beschermen¹². Zij beoogt de instandhouding van alle natuurlijke in het wild levende vogelsoorten op Europees grondgebied. Op grond van artikel 4 van de vogelrichtlijn wijzen de lidstaten 'speciale beschermingszones' (SBZ) aan die bestaan uit de naar aantal en oppervlakte meest geschikte gebieden voor de instandhouding van de als bijlage I van de vogelrichtlijn genoemde soorten en voor de geregeld voorkomende trekvogels.

In Limburg werden 3 integrale en 6 niet integrale vogelrichtlijngebieden aangeduid. Het betreft volgende gebieden¹³: Integraal:

- Bokrijk en omgeving
- De Maten
- Mechelse Heide en Vallei van de Ziepebeek.

Niet-integraal:

- zonder naam (Bocholt, Hechtel-Eksel, Meeuwen-Gruitrode, Neerpelt, Bree)
- militair domein Leopoldsburg en de vallei van de Zwarte Beek
- het vijvercomplex van Midden-Limburg
- zonder naam (Houthalen-Helchteren, Meeuwen-Gruitrode, Peer)
- Hamonterheide, Hageven, Buitenheide, Stamprooierbroek en Mariahof
- Demervallei.

De betekenis van deze richtlijn voor de verschillende gebruikers van de bedoelde gebieden en de gevolgen ervan voor de geldende gewestplanbestemmingen zijn niet duidelijk. In de Belgische of Vlaamse wetgeving wordt immers niet expliciet verwezen naar de vogelrichtlijn en gebeurt de doorwerking van deze Europese regelgeving onrechtstreeks via onder andere het decreet op het natuurbehoud van 21 juli 1997. Voor een rechtstreekse doorwerking van de Europese regelgeving is een vertaling in Belgische of Vlaamse wetgeving nodig. Nochtans wordt bij het ontwikkelen van allerlei initiatieven verwezen naar de Europese vogelrichtlijn.

HABITATRICHTLIJNGEBIEDEN

In 1992 werd de Europese richtlijn 92/43/EG inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna uitgevaardigd. De habitatrichtlijn heeft tot doel bij te dragen tot het behoud van de biologische diversiteit door het in stand houden van de natuurlijke habitattypes en de wilde fauna en flora op het Europees grondgebied. De lidstaten stellen op grond van artikel 4.1 van de habitatrichtlijn een lijst van gebieden voor aan de Europese commissie, met vermelding van de habitattypen (bijlage I) en plant- en diersoorten (bij-

lage II) van communautair belang die er van nature voorkomen. De Europese commissie stelt de lijst vast van de gebieden van communautair belang, overeenkomstig artikel 4.2 en 4.3 van de habitatrichtlijn, op basis van de door de lidstaten bezorgde lijsten van gebieden. Wanneer een gebied door de Europese commissie tot een gebied van communautair belang is verklaard dienen de lidstaten het vervolgens zo spoedig mogelijk aan te wijzen als Speciale Beschermingszone (SBZ).

De habitatrichtlijngebieden¹⁴ zullen samen met de (vaak overlappende) vogelrichtlijngebieden deel uitmaken van het Europees Natura 2000-netwerk. Het Natura 2000 netwerk is een coherent Europees ecologisch netwerk van SBZ dat de betrokken natuurlijke habitattypes en de habitattypes van de soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding moet behouden of herstellen. De gebieden die als SBZ werden aangewezen krachtens de vogelrichtlijn, maken integrerend deel uit van het Natura 2000 netwerk (artikel 3 van de habitatrichtlijn).

De habitatrichtlijn voorziet in maatregelen die de instandhouding, het beheer en eventueel het herstel van de SBZ regelen. De belangrijkste vloeiën voort uit artikel 6¹⁵, dat via een schakelbepaling (artikel 7 van de habitatrichtlijn) eveneens van toepassing is in gebieden die onder de vogelrichtlijn vallen.

De toepasbaarheid van de habitat- en vogelrichtlijn wordt door de EC geduid op datum van notificatie van inwerkingtreding + 2 jaar. Voor de vogelrichtlijn is dit 6 april 1981 (aanwijzing van de vogelrichtlijngebieden in Vlaanderen gebeurde in oktober 1988). Voor de habitatrichtlijn is dit 5 juni 1994 (aanwijzing van de habitatgebieden in Vlaanderen gebeurde in februari 1996).

In Limburg komen 25 van de 44 Vlaamse beschermde habitattypes voor. In de Kempen gaat het vooral om voedselarme wateren, droge en vochtige heiden en (hoog)vennen, in Zuid-Limburg om beuken- en eikenbossen, waarbij vooral de Voerense bossen een uitzonderlijke waarde bezitten.

De habitatrichtlijngebieden zijn:

- De Maten
- vallei- en brongebieden van de Zwarte Beek, Bolisserbeek en Dommel met heide- en vengebieden
- Mangelbeek en heide- en vengebieden tussen Houthalen en Gruitrode
- valleien van de Laambeek, Zonderikbeek, Slangebeek en Roosterbeek met vijvergebieden en heide
- Hageven met Dommelvallei, Beverbeekse heide, Warmbeek en Wateringen
- Abeek met aangrenzende moerasgebieden
- Itterbeek met Brand, Jagersborg en Schootsheide en Bergervan
- Mechelse Heide en vallei van de Ziepebeek
- plateau van Caestert met hellingbossen en mergelgrotten

12. Richtlijn 79/409/EEG inzake het behoud van de vogelstand, Besluit van de Vlaamse Executieve van 17 oktober 1988 (Belgisch Staatsblad van 29 oktober 1988).

14. Beslissing van de Vlaamse Regering van 4 mei 2001.

13. Belgisch Staatsblad van 29 oktober 1988, Besluit van de Vlaamse Executieve tot aanwijzing van speciale beschermingszones in de zin van artikel 4 van de Richtlijn 74/409/E.E.G. van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (7 oktober 1979).

15. Artikel 6 lid 1 (zorgplicht) geeft aan dat de lidstaten voor de aangewezen gebieden de nodige instandhoudingsmaatregelen moeten treffen. Het staat iedere lidstaat vrij eigen werkmethoden en maatregelen vast te stellen, maar de gekozen maatregelen - of deze nu van wettelijke, bestuursrechtelijke of contractuele aard zijn - moeten er in elk geval voor zorgen dat de habitattypes en soorten waarvoor de gebieden werden aangewezen, in stand worden gehouden en zelfs worden hersteld. Nieuwe plannen of projecten binnen deze Natura 2000-gebieden of met mogelijke impact op de gebieden dienen hieraan eveneens te worden getoetst. Artikel 6 lid 2 (voorkomingsbeginsel) geeft aan dat de lidstaten de nodige stappen moeten ondernemen om achteruitgang van de habitattypes en verstoring van de soorten waarvoor de gebieden werden aangewezen, te voorkomen.

Artikel 6 lid 3 (effectenbeoordeling) schrijft voor dat van

elk plan of project dat significante gevolgen kan hebben voor de aangewezen gebieden een effecten-beoordeling wordt gemaakt (bijvoorbeeld door een MER rapportage) voor de habitattypes en soorten waarvoor de gebieden werden aangewezen. Projecten kunnen enkel worden doorgevoerd indien wordt geoordeeld dat er geen negatieve effecten uit voortvloeien voor de natuurbehouds-doelstellingen voor het gebied.

Artikel 6 lid 4 (compensatie-beginsel) Indien, ondanks een negatieve beoordeling, een plan toch moet worden doorgevoerd bij ontstentenis van alternatieve oplossingen of om dwingende redenen, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, moeten de nodige compenserende maatregelen worden genomen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 niet wordt geschaad. Wanneer de betrokken speciale beschermingszone een gebied met prioritair habitattypes of prioritair te beschermen soorten is, komen als dwingende redenen van groot openbaar belang alleen argumenten in aanmerking die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijk gunstige effecten, dan wel, na advies van de Europese Commissie, andere dwingende redenen van groot openbaar belang. Diegene die een schadelijke activiteit wil ondernemen, heeft de plicht alle beoogde compensatie maatregelen aan de Europese Commissie te melden en aan te tonen dat ze het gewenst resultaat zullen leveren. Compensatiemaatregelen moeten uiterlijk vastgesteld zijn met het besluit tot de toelating van de ingreep en dienen in feite gerealiseerd te zijn vóór de ingreep plaatsvindt.

16. Vlaamse Hydrologische Atlas.

- uiterwaarden langs de Limburgse Maas met Vijverbroek
- bossen en kalkgraslanden van Haspengouw
- Voerstreek
- bovenloop van de Grote Nete met Zammelsbroek, Langdonken en Goor
- Jekervallei en de bovenloop van de Demervallei
- overgang van Kempen - Haspengouw
- Bosbeekvallei en aangrenzende bos- en heidegebieden te As, Opglabbeek en Maaseik
- bossen van het zuidoosten van de zandleemstreek
- Demervallei.

Ook de betekenis van deze richtlijn voor de verschillende gebruikers van de bedoelde gebieden en de gevolgen ervan voor de geldende bestemmingen van het gewestplan zijn niet helemaal duidelijk.

BESCHERMINGSBESLUITEN

Limburg telt een groot aantal beschermde landschappen. Die werden vastgelegd volgens de wet van 7 augustus 1931, vervangen door het decreet betreffende de bescherming van de landschappen van 16 april 1996 (Belgisch Staatsblad van 21 mei 1996), dat de bescherming van landschappen en de instandhouding, het herstel en het beheer van de in het Vlaams gewest gelegen beschermde landschappen regelt. Daarnaast telt de provincie nog talrijke monumenten en stads- en dorpsgezichten, beschermd volgens het decreet van 3 maart 1976 (Belgisch Staatsblad van 22 april 1976), gewijzigd bij decreet van 22 februari 1995, 5 april 1995 en 8 december 1998.

BOSDECREET

Het bosdecreet van 13 juni 1990 dat onder meer het bosbehoud beoogt, is van toepassing op alle bossen, zowel in particulier als in openbaar bezit. Ontbossing is enkel mogelijk mits compensatie. Buiten woongebieden en industriegebieden is ontbossen enkel mogelijk mits een ministeriële ontheffing op het verbod. Een aantal bosreservaten zijn erkend.

WATERWINNINGSGBIEDEN

De verschillende waterwinningsgebieden staan aangeduid op kaart 6 ('verordenend kader en sectoraal beleid').

OPPERVLAKTEWATEREN

De bescherming van de oppervlaktewateren wordt aangegeven in het besluit van de Vlaamse regering tot aanduiding van de oppervlaktewateren bestemd voor de productie van drinkwater categorie A1, A2 en A3, zwemwater, viswater en schelpdierwater (8 december 1998).

WATERINGEN

Er liggen gedeeltelijk of volledig 10 wateringeng in Limburg: het Grootbroek, de Vreenebeek, de Dommelvallei, het Schulensbroek, de Middelbeek, de Velp, Schakkebroek - Terbermen, het Vereveld, Sint-Truiden, de Herk¹⁶.

ONTGINNINGSGBIEDEN

Het grinddecreet van 14 juli 1993 stelt een stopzetting van de grinddelving tegen het einde van 2005. Het decreet geeft het herstructureringscomité de taak een nabestemmingsplan voor elke grindgroeve op te stellen. Die nabestemmingen passen in de Globale Structuurvisie Maasland die het comité heeft opgesteld, en dat onder voorwaarden goedgekeurd is door de Vlaamse regering op 18 februari 1997.

Daarnaast is een grensoverschrijdend overleg opgestart om een gemeenschappelijke ruimtelijke structuurvisie te ontwikkelen voor het rivierbed van de Grensmaas (Intentieverklaring 1994). De gemeenschappelijke drager is een sterkere natuurontwikkeling in het winterbed van de Maas. In het Vlaams luik, het project 'Levende Grensmaas', staan natuurontwikkeling en een integraal rivierbeheer van het rivierbed (zomer- en winterbed) voorop, met landschapsbeleving en zachte recreatie in het opgestuwd gedeelte en natuurbeleving en aangepaste hardere recreatie (watertourisme) in het gestuwde deel van de Grensmaas als nevenfuncties. Alle ingrepen worden getoetst aan criteria van veiligheid.

Het is de intentie om naast het grinddecreet ook nog een oppervlaktedelstoffendecreet op te stellen.

NATUURBEHOUD

Volgens het besluit van de Vlaamse regering tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (23 juli 1998) worden afgebakend het Vlaams ecologisch netwerk (VEN) met grote eenheden natuur (GEN) en grote eenheden natuur in ontwikkeling (GENO) en het integraal verwevings- en ondersteunend netwerk (IVON) met natuurverwevingsgebieden en natuur-verbindinggebieden. De afbakeningen van het VEN en het IVON in uitvoering van het decreet zijn nog niet gestart tijdens de opmaak van dit structuurplan. Daarnaast zijn er talrijke natuurreservaten erkend.

In uitvoering van het decreet op het natuurbehoud kent Limburg 3 natuurinrichtingsprojecten:

- het gebied rond het Smeethof te Bocholt
- Bergerven in Maaseik en Dilsen-Stokkem
- de Zwarte Beek in Beringen.

Eveneens in uitvoering van het decreet op het natuurbehoud zijn in Limburg twee regionale landschappen aangeduid. Volgens het besluit van de Vlaamse regering (8 december

DEEL I. PLANNINGSCONTEXT

1998) tot vaststelling van de regelen voor de voorlopige en definitieve erkenning van regionale landschappen gaat het om het Regionaal Landschap Kempen en Maastrand en het Regionaal Landschap Haspengouw.

RUILVERKAVELINGEN

Ruilverkavelingen in uitvoering zijn Groot-Loon (Borgloon, Heers), Vliermaalroot en Mettehoven. Daarnaast zijn er voor Jesseren (Borgloon, Kortessem en Tongeren), Wellen (Borgloon) en Veldhoven-Kreiel (Bocholt, Bree) ruilverkavelingen in onderzoek.

LANDINRICHTINGSPROJECTEN

Het decreet van 21 december 1988 omschrijft landinrichting als het bevorderen, voorbereiden, integreren en begeleiden van maatregelen, handelingen en werken die uitgaan van de bevoegde overheden en gericht zijn op het vrijwaren, herwaarderen en meer geschikt maken van landelijke gebieden, recreatiegebieden, woongebieden met landelijk karakter en ontginningsgebieden conform de gewestplannen.

Het richtplan van het landinrichtingsproject Grote Nete werd op 30 juni 1998 door de Vlaamse regering goedgekeurd. Het richtplan van het landinrichtingsproject Noordoost-Limburg werd goedgekeurd op 1 maart 1995. In beide landinrichtingsprojecten werden inrichtingsplannen goedgekeurd, waarvan er enkele in uitvoering zijn.

ARCHEOLOGISCH PATRIMONIUM

Het decreet houdende bescherming van het archeologisch patrimonium van 30 juni 1993 (Belgisch Staatsblad van 15 september 1993) en de daarbij horende uitvoeringsbesluiten regelen de bescherming, het behoud, de instandhouding, het herstel en het beheer van het archeologisch patrimonium evenals de organisatie en reglementering van de archeologische opgravingen. Onder archeologisch patrimonium worden alle vormen van archeologische monumenten en zones verstaan.

- Archeologische monumenten zijn alle overblijfselen en voorwerpen of enig ander spoor van menselijk bestaan die getuigenis afleggen van tijdperken en beschavingen waarvoor opgravingen of vondsten de belangrijkste of een van de belangrijkste bronnen van informatie zijn.
- Archeologische zones zijn alle gronden van wetenschappelijk en cultuurhistorisch belang wegens de daar aanwezige archeologische monumenten.

5. SECTORAAL BELEID

Sectorale beleidsdocumenten kunnen eveneens randvoorwaarden scheppen en richtinggevend zijn voor de beslissin-

gen en keuzes tijdens het structuurplanningsproces.

Strategische plannen van bepaalde sectoren geven inzicht in de sectorale visies terwijl kwantitatieve of kwalitatieve onderzoekgegevens deze (ruimtelijk) sectorale visies kunnen ondersteunen.

BENELUX GRENSPARKEN

De Benelux grensparken (overeenkomst 8 juni 1982) zijn: Grenspark Postel, Grenspark Achel-Leende, Budel-Dorpplein, Lozerheide, Grenspark Kempen~Broek, Grenspark Vijverbroek, Maasvallei Noord, Maasvallei Zuid, Drielandenpark (Voeren)¹⁷.

STILTEGEBIEDEN

In het provinciaal MINA-plan 1999 - 2003 worden 3 stiltegebieden aangeduid: Hoogenbos - Snouwenberg in Voeren, Stamprooierbroek te Bree en Kinrooi, en Gerhagen te Tessenderlo. Voor deze stiltegebieden is geen regelgeving uitgewerkt.

STREEKVISIES

De regionale visie op het economisch beleid is weergegeven in de streekvisies Noord-Limburg, Midden-Limburg en Haspengouw. De streekcharters zijn niet afgerond.

**PROGRAMMA VOOR DE PLATTELANDSONTWIKKELING
VLAANDEREN**

Het programma voor de plattelandsontwikkeling Vlaanderen werd door de Vlaamse overheid opgemaakt als uitvoering van de Europese verordening 1257/99 inzake de steun voor plattelandsontwikkeling. Het geeft onder andere aan de provincies de taak het plattelandsbeleid concreet in te vullen en een plattelandsontwikkelingsplan op te maken.

NATIONAAL PARK HOGE KEMPEN

In opdracht van de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw is in november 2001 een masterplan Nationaal Park Hoge Kempen opgesteld. Het bevat een voorstel voor de afbakening van het gebied alsook krachtlijnen voor de ecologische en recreatieve inrichting en voor het beheer ervan. Het somt tevens een reeks projecten voor natuurgericht toerisme op.

De Vlaamse regering heeft op 14 december 2001 de hefboomprojecten voor verdere studie goedgekeurd.

6. PROJECTEN EN PROCESSEN**MILIEU**

- gewestelijk Milieubeleidsplan 1997 - 2001 (MINA-plan 2)
- provinciaal Milieubeleidsplan 1999 - 2003

17. Natuurrapport 1999. Toestand van de natuur in Vlaanderen: cijfers voor het beleid, p. 164-172.

18. Project Levende Grensmaas – stand van zaken en beschrijving Vlaams voorkeursalternatief – juni 1999, een initiatief van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement Leefmilieu en Infrastructuur, afdeling Coördinatie Beleidsvoorbereiding, AWZ, Afdeling Maas § Albertkanaal, AMINAL, afdeling Natuur.

19. Zie ook: Technum, Nolim Park, Haalbaarheidstudie overslagstation spoorvervoer Noord-Limburg, april 2001. Zie ook: De Wachter, L., Conceptnota voor een grootschalig industrieterrein te Lommel.

- de globale structuurvisie Maastrand van het grindherstructureringscomité
- Nationaal Park Hoge Kempen
- het project Levende Grensmaas¹⁸. Dit project in samenwerking met Nederland streeft naar een integraal rivierbeheer, natuurherstel en -ontwikkeling en naar een afstemming van de verschillende ruimtelijke functies, zoals een verhoging van de buffercapaciteit van de winterbedding van de Maas ter voorkoming van overstromingen.

LIJNINFRASTRUCTUREN EN MOBILITEIT

- het 10-jarenplan van de NMBS
- de meerjarenprogramma's van AWW
- het mobiliteitsplan Vlaanderen, de gemeentelijke mobiliteitsplannen
- de programmatie inzake de invoering van basismobiliteit
- de opwaardering van de IJzeren Rijn
- onderzoek naar een lokatie voor de inplanting van overslagactiviteiten in Noord-Limburg¹⁹.

ANDERE

- afbakeningsproces regionaalstedelijk gebied Hasselt - Genk
- uitwerken van de visie op het economisch netwerk Albertkanaal
- projecten die voortkomen uit de streekvisies
- Limburgplan
- onderzoek van het streekplatform Noord-Limburg naar de verweving van de functies van het buitengebied
- irrigatieproject 'Ciro' (Kinrooi, Maaseik).

